

Az érmelléki ev. ref. egyházmegye

1891. augusztus 20-án

Székelyhidon tartott közgyűlésének

**JEGYZŐKÖNYVE,**



//

Székelyhidon,

NYOMATOTT KOHN SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1891.



Az érmelléki ev. ref. egyházmegye

1891. augusztus 20-án

Székelyhidon tartott közgyűlésének

# JEGYZŐKÖNYVE,



Székelyhidon,

NYOMATOTT KOHN SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1891.



# AZ ÉRMELLÉKI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1891. AUGUSZTUS 20-ÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

## JEGYZŐKÖNYVE.



**Szöke János** esperes és **Fráter Imre** egyházmegyei gondnok elnöklete alatt.

J E L E N V O L T A K :

### Tanácsbírák:

*Egyházi részről:*

Nagy István  
Thamássy Lajos  
Szathmári Sándor

*Világi részről:*

Garán Dániel főjegyző is.  
Zsigó Endre  
Drávetzky Béla  
Konrád László.

### Jegyzők:

Marjai Péter

Váradi Soma

### Képviselők:

*Alsó-Ábrány:* Szabó József l. *Ér-Keserű:* Fazekas Imre l.,  
*F.-Ábrány:* Molnár Mihály l. Vas Károly t.  
*Álmosd:* Bajza Antal l. Nagy *Köbölkölkut:* Torma Károly l,  
József gondnok. Czap Sándor pr.  
*Asszonyvására:* Vecsey Sándor l. *Kóly:* Egeresi Imre l.  
Laczák Márton t. *N.-Léta:* Marjai Péter l.  
Kovács József gondnok. *Margitta:* Szathmári Sándor l.



<i>Bagamér</i> : Bányai László l.	<i>Uj-Léta</i> : Csóka Antal t.
Sándor Gáspár t. Ármós	Molnár József g.
János, Vas Sándor, Ász- tai Sándor, K. Lakatos	<i>Ér-Mihályfalva</i> : Szóke János l.
János, G. Lakatos János,	Konrád László
Nagy János, Boris János	<i>Ér-Olaszi</i> : Thamássy Lajos l.
és Ármós Ferencz pres- byterek.	Milotay Lajos t. Erdei I. g.
<i>Bogyoszló</i> : Aranyi György l.	<i>Poklostelek</i> : Ungvári Gyula l., Oláh Ferencz.
Bakó Imré.	<i>G.-Petri</i> : Fazekas Mihály l., Jakab József s. l., Szabó J.
<i>Csokaly</i> : Simon Elek l.	<i>H.-K.-Szentmiklós</i> : ifj. Szabó József h. l., Ölyüs Lajos t.
<i>Diószeg</i> : Molnár János l.	Oláh Károly g.
Tóth József s. l., Kecskés János t., Veres Bálint pr.	<i>Székelyhid</i> : id. Szabó József l.
<i>Félegyháza</i> : Végh Lajos l., Nagy József t.	Pozsgai Károly t. Borbély Lajos t. Halász Imre t.
<i>Kécz</i> : Balog Imré l.	<i>H.-K.-Szent-Imre</i> : Nagy Ist- ván l.,
<i>Kakad</i> : Csontos László l.	<i>Szent-Jobb</i> : Bán Sándor l. Lakatos A.
<i>Kis-Kereki</i> : Barta András l., Besenyei Imre s. l. Hajdu József t.	<i>Ér-Tartsa</i> : Kalas István l.
<i>Apát-Keresztur</i> : Csuka Fe- rencz l.	<i>Vajda</i> : Magyary Gábor l., Kalas Samu t.

(Az Ér-Adonyi, Albisi, Bályoki, Micskei, Ottományi Piskolti, M.-Petri, Ér-Semjéni, Szalacsi, Széplaki, Tóti egyházak nem küldtek képviselőket.)

*Tanítótestület képviselőiben*: Kecskés János, Hajdu József és számos hallgató.

Egyházi elnök Szóke János esperes ur Istenhez emelt buzgó ima után üdvözölvén egyházmegyei gondnok urat a tanácsbirói testületet s a szép számmal egybegyűlt lelkész s tanító urakat, és egyházi képviselőket, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.



32. Esperés ur mindenek előtt a legmélyebb fájdalommal emlékezik meg H.-K.-Szent-Miklósi volt lelkész néh. Beregszászi Albertnek élte legszebb férfiu korában, oly hirtelen s váratlan történt elhunytáról, s indítványozza, hogy emléke jegyzőkönyvünkben nyitandó gyászlapon megörökíttessék.

Esperes ur indítványa a közgyűlés általános helyeslésével találkozáván határozatilag kimondatik hogy: néhai **Beregszászi Albert** volt Hegy-Köz-Szentmiklósi lelkész emléke egy számára jegyzőkönyvünkben nyitandó gyászlapon megörökíttessék, s ezen határozat fogyanatosításával egyházi főjegyző bizatik meg.





**33.** Esperes ur jelenti, hogy Takács József széplaki lelkész s e. m. t. és Csécsi Nagy Imre ér-adonyi lelkész a gyülelésről elmaradásukat betegségükkel igazolják.

Sajnálattal tudomásul vétetik.

**34.** Esperes ur, mint a f. évi ápril. 28-án tartott e. m. közgyűlés jegyzőkönyvének 4. sz. végzésében az üresedésben levő egyh. megyei egyházi főjegyzői s tanácsbírói hivatalra elrendelt szavazatok felbontásával s összeszámolásával megbízott küldöttség elnöke előterjeszti a beadott szavazatok felbontása alkalmával felvett jegyzőkönyveket melyek szerint Thamássy Lajos ér-olaszi lelkész s egy. m. tanácsbíró a főjegyzői — Vecsey Sándor asszonyvásárai lelkész pedig az egyházmegyei egyh. tanácsbírói hivatalra általános szavazat többséget nyertek.

Esperes ur jelentése helyeslőleg tudomásul vétetik.

**35.** Ezzel kapcsolatosan Esperes ur indítványára határozatilag kimondatik hogy:

az egyházak által kiállítandó szavazatok ezentul jegyzőkönyvi kivonat alakjában szerkesztessenek.

**36.** A szavazat bontó bizottság jegyzőkönyvének felolvasásával, kitűnt hogy egy pár egyház szavazata alaki hiba miatt nem volt elfogadható. Ily alaki hiba volt az is, hogy egy lelkész egyháza presbyteriumával szemben ellenkező szavazatot adván be, a presbyterium által kiállított szavazatot aláírásával nem hitelesítette, s így az egyház szavazata elfogadhatatlan lett.

Hogy ily eset többé elő ne fordulhasson határozatilag kimondja közgyűlésünk miszerint:

A lelkész — ki különben is mint elnök szerepel az egyházi gyűlésekben — jövőre tartozik a presbyterium szavazatát minden körülmények közt aláírni s a törvény értelmében pecsétjével ellátni. Szabadságában levén ellen véleményét, jegyzékbe tenni, mit ha nem teljesíteni s eként az egyház szavazata érvénytelen lenne, a birságot — mely a szavazatok be nem adása esetére az egyházakra meg van állapítva lelkész fizeti.

**37.** Esperes ur a közgyűlés helyeső helybenhagyá-



sával felhívja elválasztott főjegyzőt Thamássy Lajost s ugyancsak elválasztott tanácsbírói Vecsey Sándort a hivatali eskü letételére.

Elválasztott főjegyző és tanácsbíró Esperes ur felhívására az esküt letévén hivatalukat egyházmegyei gondnok ur áldás kívánása mellett elfoglalják

**38.** Olvastatik Takács József e. m. tanácsbíró levele melyben betegségét adván okul tanácsbírói hivataláról lemond s kéri az egyházmegyei közgyűlést lemondásának elfogadására.

Takács József e. m. e. tanácsbíró lemondását betegségére tekintve a közgyűlés elfogadja. Érdemeiért, hosszas hivataloskodása alatt mindenkor teljes odaadással végzett hivatalos működéséért jegyzőkönyvileg elismert szavaz. Végül a lemondásával megürült tanácsbírói hivatalra a választást elrendeli, s a szavazatoknak az esperesi hivatalhoz leendő beadási határidejéül oct. 31-ik napját tűzi ki.

**39.** Konrád László világi tanácsbíró a közgyűlés engedelmével soron kívül indítványozza, hogy az egyházmegyei közgyűlések részére tanácskozási helyül egy alkalmas épület emeltessék itt Székelyhidon a helybeli ref. egyház közreműködésével; s indítványának előkészítésével egy küldöttség választását kéri a közgyűléstől.

Közgyűlés ez indítványt mint kivihetlent mellőzi, s ezzel szemben esperes ur felszólalására elhatározta hogy; kéressék fel jegyzőkönyvileg a székelyhidi ref. egyház előljárósága, miszerint leányiskoláját, melyben egyházmegyénk közgyűlései évtizedek óta tartatni szoktak — a kor kívánalmainak s az országos törvényeknek megfelelőleg alakítását.

**40.** Felolvastatik Esperes urnak a tavaszi egyházmegyei közgyűlés óta elnökileg végzett hivatalos munkálkodását tartalmazó jelentése.

Nagytiszteletű s tekintetes Egyházmegyei gyűlés!

A folyó év ápril hó 28-ik napján tartott egyházmegyei közgyűlésünk óta, a következő közérdekű ügyekben intézkedtem:



1. Az egyházkerületünk pénztárából, egyházmegyénk részére hozzám küldött 700 frt közalap segélyt, — amint az a Méltóságos Konvent által elrendeltetett, a következő egyházak és lelkészeknek megküldöttem:

*Lelkészek:*

1. Balog Imre Kécz	—	—	—	50 frt
2. id. Csécsi Nagy Imre Adony				50 frt
3. Csuka Ferencz Keresztur	—			50 frt
4. Egeressy Imre Kóly	—	—		50 frt
5. Fazekas Mihály G.-Petri	—			50 frt
6. Kalas István Ér-Tartsa	—			30 frt
7. Lénárt Péter Uj-Léta	—			50 frt
8. Molnár Mihály F.-Ábrány	—			40 frt
9. K. Szabó József V.-Ábrány				30 frt

összesen: 400 frt

*Egyházak:*

10. Alsó-Ábrány	—	—	—	100 frt
11. Ér-Tartsa	—	—	—	50 frt
12. G.-Petri	—	—	—	50 frt
13. Uj-Léta	—	—	—	100 frt

összesen: 300 frt

*összegek összege: 700 frt.*

14. Bán Sándor szentjobbi lelkész  
tőke segély — — — — 70 frt

2. Tóth József tiszteletes atyafit a diószegi egyházba nt. Kassai Ignác ur mellé segéd lelkészi minőségben kibocsátottam.

3-szor Varga Ida okleveles tanítónőt, a diószegi leány iskola, Pintye József okleveles tanítót, az álmosdi leányiskola; Simon Márton tanító képezdei tanfolyamot végzett egyént, az asszonyvásári leányiskola vezetésére kibocsátottam. Kis Lajos okleveles tanítót a diószegi elemi fiiskola vezetésére felhatalmaztam. Lipcsei Ignác tanítót a diószegi egyházból, a kereszturi iskola vezetésére áthelyeztem. Ökrös István, Kovács Gábor, Kovács Gyula egyházmegyénkből távozó tanítókat, esperesileg elbocsátottam.

4. A Beregszászi Albert halála által megürült, szentmiklósi lelkészi állomás ideiglenes betöltésére, helyettes lelkészül, tisz. Szabó József szalacsi s. lelkészt rendeltem.



5. A h.-k.-szentmiklósi egyház lelkeszi állomásának rendes lelkeszel leendő betöltésére nézve, pályázatot hirdettem és minden előleges lépéseket megtettem.

6. Minden a ft. püspöki hivataltól hozzám érkezett hivatalos rendeleteket, egyházmegyénkben köröztettem.

Mindezeket tudomásul venni, illetve megerősíteni, tisztelettel kérem.

41. Felolvastatik Esperes urnak hivatalos jelentése az ez évben teljesített Canonszerü egyházlátogatásról.

Nagytiszteletü s tekintetes Egyházmegyei gyűlés!

A kánonszerü egyház látogatás egyházm. területén ez évben is junius hó utófelében, az iskolai év végén teljesített, 32 egyházunkban az illető iskolai kör látogató urakkal együtt, személyesen megjelentem, és az egyházakat megvizsgáltam 7 egyháznak u. m. Margitta, Felső-Ábrány, Bályok, Széplak, Tóti, Micske, Poklostelek megvizsgálását, helyettem nagytiszteletü Takács József és Szatmári Sándor tanácsbíró urak teljesítették, a szentjobbi egyházat pedig nagytiszteletü Nagy István ur volt szives helyettem megvizsgálni.

Örömmel nyilvánítom miszerint egyházainkban mindenütt rend és béke van és általában mind szellemileg mind anyagilag előhaladás jelezhető.

A vallás erkölcsi állapot ezen létért küzdő korunkhoz mérve, kielégítő, sőt több egyházak buzgósága dicséretes. Az Isteni tiszteletek vasárnap reggel, és ünnepnapokon elég népesek több egyházainkban vasárnap délután és hétköznap reggelen is nagy számmal jelennek meg a hívek, biblia és kate magyarázatok tartatnak, a reggeli imák csak kevés egyházban és a legnagyobb dolog időben maradnak el.

Az urvacsorával élés gyakoroltatik, a nép bűnök különösen a káromkodás részegeszkedés és tolvajlások naponta ritkábban fordulnak elő és általában a nép erkölcsé szelidül.

A nazarenizmus egyikét egyházban a semmivel bírók dologtalan ábrándozók között fordul elő.

A vasárnap illendő megtartása a munkától megszűnés különösen az országos törvény kihirdetése óta dicséretesen terjed, az ünnepélyes csend és rend már is feltűnő.



A törvénytelen születések csak az idegen cselédek és költözködő napszamosok között fordulnak elő.

A minden napi és ismétlő iskolázás örvendetes előhaladást mutat több egyházakban ipar iskolák is állítatnak.

Az értelmes szabályszerű módszeres tanítás terjed, a kitünő és dicséretes tanítók, a jó iskolák száma szaporodik.

Az egyház és iskolákról jelen rajzi adatok:

Lélek szám . . . . .	43,240
Anyá egyház . . . . .	39
Leány egyház . . . . .	1
Fiók egyház . . . . .	52
Született . . . . .	2,341
Meghalt . . . . .	1,625
Uj házasak . . . . .	389
Konfirmáltak . . . . .	705
Át tértek . . . . .	45
Kitértek . . . . .	24
Lelkészek rendes 40, segéd 5.	45
Tanítók rendes 63 segéd 2 .	65
Kitünő tanítók . . . . .	18
Jeles tanítók . . . . .	32
Elegendő . . . . .	13
Nem elegendő . . . . .	2
Fiukat tanit . . . . .	23
Leányokat . . . . .	17
Vegyes . . . . .	25
Oklevél . . . . .	24
Igazolt . . . . .	17
Kikocsátott . . . . .	10
Kibocsátás nélkül . . . . .	1
Állandó . . . . .	51
Idelglenes . . . . .	12
Segéd . . . . .	2
Összes tanítói javadalmazás . .	23,894
Tanterv (A) 2 (B) 20 (C) 43 .	65
Mindenmapi iskolás . . . . .	4549
Ismétlő . . . . .	895
Iskola köt. fi 2567, nő 2807 .	4874
Feljár fi 2425, leány 2124 . .	4549
Iskolát idő előtt elhagyott . .	152



Iskolába nem járt . . . . .	184
Más vallásu keresztyén . . . . .	58
Mózes vallásu . . . . .	47
13—15 évig . . . . .	1824
Ezekből feljár . . . . .	894
Tan termek száma . . . . .	65
Jó 9, kielégítő 37, türhető 18, rosz 1.	65
Az összes kiadás . . . . .	29,816

*Az egyházakban ujabban tett építkezések:*

Ér-Mihályfalván a fiiskola, 700 frtig javavittatott.  
 Szentjobbon templom 1800 frtig a papilak 900 frtig  
 Az ér-olaszi iskola 120 frtig javitatott.

javitatott.

A kereszturi papilak 370 frtig javittatott s adóságait megfizette.

Széplakon Liptay István rom. kath. a templomot kijavitotta és meszelte.

A Tóti iskola 52 frtig javittatott.

A micskei templom 500 frtig javittatott.

Margittán egyházi épületek 140 frtig javittattak.

*Az egyházak iskolák részére tett adományok:*

Adonyban Kis Miklós rom. kath. birtokos iskola javára 200 frt.

Szalacson Kéri Jánosné Szabó juliánna 10 frt.

Ottományban Szabó Gyula ur gyermekeknek ösztöndíj 10 frt.

Poklosteleken Rót Sámuel ur ág. vall. isk. 100 frt.

Margittán Szekeres Sándor ur 100 frt.

A takarékpénztár 50 frt, Többen 265 frt

Mihályfalván Takarékpénztár 15 forint.

Tudomásul vétetik. Kapcsolatosan határozatilag kimondja közgyűlésünk, hogy a kitűnő tanítók nevei ezental kihagyandók az egyházmegyei jegyzőkönyvekből, de az esperesi hivatalban nyilván tartandók.

42. Esperes ur beterjeszti az egyes egyházakból ez év folyamán beszedett különböző fizetéseket tartalmazó táblás kimutatást.

Tudomásul vétetik, s egész terjedelmében a jegyzőkönyvben kinyomatni határoztatik.



**Az érmelléki ref. egyházmegyében az 1891. évben tartott kánonszerű egyház látogatás alkalmával egyházkerületi és debreczeni főiskolai czélokra beszedett pénzek KIMUTATÁSA.**

Sorszám	Egyház neve	Egyházkerületi közigazgatásra		Konventi jegyzőkönyvek ára		Református segélyegyletre		Debreczeni főiskola átalakításra		Főiskola újépítésre		Főiskolai tápintézetre		Főiskolai tanítóképződére		Szegény tanulók részére		Tiszti névtár		Összeg		
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
1	Adony	4	45	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	95
	Ottomány	8	55	—	50	—	30	16	50	—	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	26	85
	Szalacs	18	51	—	50	—	50	29	40	50	—	50	—	50	—	40	—	—	—	—	100	31
	Kécz	3	—	—	50	—	20	—	—	—	—	30	—	20	—	—	—	—	—	—	4	20
5	Bogyoszló	7	58	—	50	—	30	5	40	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	13	98
	Albis	7	74	—	50	—	50	—	—	—	—	50	—	30	—	—	—	—	—	—	9	54
	Asszonyvásár	9	83	—	50	—	20	—	—	—	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	11	53
	Kereki	8	1	—	50	—	—	15	75	—	—	10	—	10	—	—	—	—	—	—	24	46
	Olaszi	5	50	—	50	—	—	—	—	—	—	10	—	10	—	10	—	—	—	—	6	30
10	Keresztur	1	55	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5
	Petri	1	29	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	79
	A.-Abrány	1	29	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	79
	Köbölkut	10	16	—	50	—	—	—	—	—	—	20	—	20	—	10	—	25	—	—	11	41
	Szent-Milós	8	82	—	50	—	—	—	—	—	—	10	—	10	—	10	—	25	—	—	9	87
15	Székelyhid	23	27	—	50	—	—	—	—	—	—	30	—	30	—	30	—	25	—	—	24	92
	Csokaly	8	68	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	9	43
	Kóly	5	14	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	5	89
	Szent-Imre	9	80	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	10	55
	Vajda	6	77	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	7	52
20	Félegyháza	10	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	11	25
	Bagamér	18	25	—	50	—	10	—	—	—	—	50	—	50	—	10	—	25	—	—	20	20
	Uj-Léta	7	68	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	8	43
	Nagy-Léta	34	52	—	50	—	50	—	—	—	—	50	—	50	—	20	—	25	—	—	36	97
	Diószeg	48	46	—	50	—	50	33	—	—	1	—	—	50	—	50	—	25	—	—	84	71
25	Kokad	7	1	—	50	—	—	15	75	—	—	30	—	—	—	—	—	25	—	—	23	81
	Álmosd	12	58	—	50	—	15	—	—	—	—	50	—	15	—	20	—	25	—	—	14	33
	Piskolt	7	50	—	50	—	—	10	50	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	18	75
	Petri	6	15	—	50	—	—	6	30	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	13	20
	Tarcsa	4	44	—	50	—	—	6	30	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	11	49
30	Keserü	10	45	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	11	20
	Semjén	12	75	—	50	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	25	—	—	14	—
	Mihályfalva	27	—	—	50	—	50	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	25	—	—	30	25
	Szent-Jobb	3	20	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	3	95
	Margitta	21	9	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	09
35	F.-Abrány	3	5	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	05
	Bályok	7	—	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
	Széplak	11	3	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	03
	Tóti	6	60	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	60
	Miske	7	71	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	71
40	Poklóstelek	4	34	—	50	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	34

Összesen 657,70



**43.** Tóth József b.-diószegi s. lelkész és Varga Jola  
ugyancsak b.-diószegi okleveles tanító nő  
a közgyűlés által egyházmegyénkbe be-  
kebeleztettek.

**44.** Esperes ur előterjeszti, hogy a folyó évben meg-  
tartandó zsinatra a Convent egy törvényjavaslatot készi-  
tett, s azt véleményezés végett az egyházmegyékhez le-  
küldötte.

Előterjeszti továbbá Esperes ur azt is, hogy amint  
ezen Conventi munkálat hozzá megérkezett, elnöktársával  
egyetértőleg összehívta az egyházmegyei tanácsbirói kart  
a teendők megbeszélésére. A tanácsbirói kar folyó hó 4-én  
Szőkelyhidon összegyűlvén, megállapította azon általános  
elveket, melyeket a Convent zsinati törvény javaslatára  
készítendő egyházmegyei véleménynek szerinte követnie  
kell; az egyházmegye véleményének ezen általános elvek  
szerinti kidolgozását pedig egy általa ez alkalommal vá-  
lasztott 5 tagu bizottságra bizta.

E bizottság a reá bizott munkálatot elkészítette s a  
tegnap megtartott tanácsbirói előértekezletre beterjesztette.  
Itt felolvastatván némi módosításokkal elfogadtatott s az  
egyházmegyei közgyűlés elé terjeszteni határozatott.

A tanácsbirói kar ezen határozatához képest midőn  
a Convent által készített zsinati törvény javaslatot s az  
egyházmegye tanácsbirói kara által kiküldött bizottság  
által arra készített véleményt ezennel az egyházmegyei  
közgyűlés elé terjeszti: felhívja a közgyűlést ezeknek  
azonnali tárgyalására.

Közgyűlésünk köszönetét nyilvánítván az  
elnökségnek e nagy fontosságú ügyben tanusi-  
tott helyes eljárásért: a Convent által leküldött  
törvényjavaslat tárgyalását a bizottság által arra  
készített vélemény felolvasásával megkezdi.

**45.** Felolvastatván a bizottság által készített vélemény:

Közgyűlésünk azt némi módosításokkal ma-  
gáévá teszi. Annak a tett módosítások szerinti  
átdolgozásával főjegyzőt megbizta. S az ekként  
elkészített egyházmegyei véleményt az egyház-  
kerülethe felterjeszteni határozza.



*Az érmelléki ev. ref. egyházmegye véleménye a Conventi bizottság zsinati törvényjavaslata felett.*

Örömmel értesül egyházmegyei közgyűlésünk, a Conventi bizottságnak törvényjavaslatában olvasható azon czélszerű és szükséges módosításokról, melyeket 10 évi tapasztalat, és maga az élet, e legjobb tanító mester, elodázhatatlanokká tevének, és teljes megnyugovással fogadja azokat minden olyan ponton a hol ezek, egyházunknak demokratikus alapokon fejlődött szervezetével, és önkormányzatával, teljes összhangban állanak, és egyházi törvényeinknek hiányait pótolni, hibáit megszüntetni hivatvák.

De midőn egyrésztől hálás elismeréssel adózunk, a Conventi bizottságnak azon módosítások körül kitetsző bölcsességért: ugyanakkor nem hallgathatjuk el aggodalmainkat sem, az olyan módosítások javaslatba hozatalánál, melyek a mi viszonyaink között vagy feleslegesek, vagy pedig, a mi ennél még rosszabb, egyházunk demokratikus jellegével, természetesen magának az evangéliumnak, alap elvével összhangzásban ninesenek. Sőt ezen aggodalmainkat még fokozza azon körülmény, hogy a javaslatba hozott módosítások olyan elveknek látszanak tért nyitni, melyek a mi evangélium szerint ref. egyházunkban még eddig ösmeretlenek s zsinat presbyteri egyházszervezetünkkel összeférhetetlenek.

Ezen általános megjegyzés után áttérünk az előttünk fekvő törvényjavaslat jelzett pontjainak véleményezésére, és nézeteinket minden tisztelettel ugyan, de egészen függetlenül, és nyíltan, a következőkben fejezzük ki:

A Conventi bizottság törvényjavaslatában öt főpont tűnik fel előttünk olyannak, melyet észrevétel nélkül nem hagyhatunk. Ezen 5 pont a következő:

I.

A „Zsinati törvényjavaslat“ egyik nagyfontosságú s már újdonszerű voltánál fogva is különös figyelmet érdemlő része a „Közigaztási bíróságról szóló VI-ik rész. A 275. §-nál kezdve folytatólag előadja a javaslat a közigazgatási bíróság szervezetét, hatáskörét és eljárását. Az egyházi közigazgatási bíróságot első folyamodásban az egy-



ház m. másod folyamodásban az egyházkerületi tanácsok gyakorolják, vagy is eddig a fegyelmi ügyekben ítelt e. m. és e. k. consistoriumok, törvényszékek, azon formai különbséggel, hogy míg eddig a törvényszéki ülésekben kettős elnökség szerepelt, a közigazgatási birósági ülésekben ezután nem lenne kettős elnökség.

A közig. bíróság hatás köréről szóló 284. §. 11 külön pontban sorolja elő azon ügyeket, melyek az új intézmény hatáskörébe tartoznának. Mind egytől egyig oly tárgyak, melyek eddig egyházmegyei és kerületi gyűlés elébe tartoztak, ott tárgyalattak, s nagyon természetesen, mert éppen nem oly természetű dolgok, melyek birói ellátást igényelnének, de egyszersmind oly nagy fontosságú ügyek ezek, melyek az egyházmegyei gyűlések tulajdonképeni lényegét képezték és képezik.

Mi lenne tehát voltaképen az a közig. bíróság? Nem egyéb, mint az e. m. gyűlések ellenlábasa, az e. m. gyűlések ősrégi s nagyon üdvösnek ösmert tekintélyének lealacsonyítója jogainak csonkítója. Igen, mert az egyházmegye eddigi jogaihoz nyulva annak legfontosabb tárgyait venné el. Am erőszakoltassék be egyházi közigazgatási rendszerünkbe ez a politikai közigazgatási rendszer idéetlen testvérje, de akkor ne tartassanak többé egyházmegyei gyűlések, ama 11 pontban elsorolt nagyfontosságú tárgyak elkoboztatván a többi csekélységek esperesi közhirre tételek, leiratok által is tudomásul vehetők lesznek. Valóban igaz, hogy a közigazgatási bíróságok behozatalával az egyh. megyei gyűlés jóformán feleslegessé válik.

De nem! azon ősi jogokból engedni, a több százados intézményt eltörpíteni, annyi vészben és viharban Isten csudájaként erősnek bizonyult egyházkormányzási rendszerünket izekre bontani, mindezt megengedni nem szabad nekünk, az egyh. megyéknek kötelelességök most hangzatosan odakiáltani a zsinati törvényhozó testületnek az irás szavait: „Ne bontsd el a régi határt, melyet csináltak a te eleid!”

De talán tévedésben vagyunk s valami önző elfogultság adja ajkunkra a tiltakozó szót, a modern egyházi és polgári társadalmi rendhez alkalmazott javaslat ellen? Nézzük meg a javaslat érveit, hallgassuk meg a „közigazgatási bíróság” indokolását.



Igen kitünően van mondva öröm hallani az indoklás bevezetésének tekinthető eme szavakat: „Egyházunk a multban is önkormányzatából folyó jogának tekintette az egyházak és egyházhivek közt egyházi közigazgatási viszonyból származó pereskérdéseknek saját hatáskörében való elintézését, s e jogát a polgári hatóságok is elismerték s ennek a jognak kibocsátása önkormányzatunk tekintélyét s hiveire való befolyását az egyházi közigazgatás súlyát lényegesen csökkentené, továbbá, hogy ezek az ügyek a polgári ügyektől eltérő természetűek s az egyházkerületek statumainak ismerete nélkül más-más birói felfogás és elv szerint elentétesen bíraltatnának el.“

Az egyház önkormányzatában gyökerező önbíráskodási jognak eme declarálását, hangsúlyozását mindenki szereti hallani s ezt örömmel aláírja bárki. *De ez nem érv a közíg. bíróság behozatala mellett*, azaz egyházmegye és kerület az idézett értelemben ezután is oly kifogástalanul fogja teljesíteni kötelességét mint eddig.

Merész és semmivel nem bizonyított a javaslat indokolásának azon feltevése, hogy „oly esetekben midőn az egyházi közigazgatási hatóság intézkedésének helyessége és az egyes egyháztagnak vagy egyes egyháznak a közigazgatás körébe tartozó joga vitássá válik, a *közígazg. hatóság igazgatási hivatásánál s hatóságánál fogva* egyoldalú s elfogult lehet s czélszerűségi okok által vezettethetik, míg a *bíróság e befolyásoktól függetlenül* ítél stb. Ezen szavakban világosan ki van mondva a birói eljárás esalhatatlansága, hogy a több tagból álló nagy testület, jelesen az e. m. és kerületi hatóság lehet elfogult, részre hajló egyoldalú ítélkezésében, de a „közigazgatási bírósággá alakult consistórium, mind ama emberi gyarlóságok felett áll, akkor, midőn közigazgatási vitás kérdésekben biróilag ítél. Ily indokolást elfogadni nehéz, lehetetlen, mert hol van erre példa a történeti fejlődés folyamán, mikor hozott az e. m. vagy k. elfogult s egyébtől, mint az igazság érzetétől befolyásolt ítéletet? Kevesebb tagból álló testületnél inkább feltételezhető elfogultság s más emberi gyarlóság. Meg nem érdemelt tapasztalat által nem igazolt az a rossz hiszeműség is, melyel az indokolás a hatóságot illeti, mikor felteszi rólla, hogy czélszerűségi okok vezethetik az ítélkezés terén s az önző érdek szolgálat feltételezését mégegyszer hangsúlyozza, mikor azt mondja, hogy



a közig. bíróság ítéletében „az egyes egyháztág vagy egyház a közig. hatósággal szemben is védelmet talál, különösen az egyes és hatóság egymáshoz való viszonyában felmerült vitás kérdéseknél,“ vagyis mikor az „enyim tédről“ van szó, akkor is a birói eljárás alkalmasabb megnyugovást nyújtani. Azonkívül, hogy egy nagy erkölcsi testületnél, minő az egyházmegye oly érdek szolgálatot, mely ellen — az indokolás szerint — védelemre s birói megnyugtatóra volna szükség, feltételezni merészség, nem áll ez az érvelés azért sem, mert nem egy, hanem több hatóság ítélete alá esnek a vitás közigazgatási kérdések, a sértett fél fellebbezési jogával élhet újabb érveit ismételten elősorolhatja; a hatóságok pedig egymástól függetlenül szoktak ítélni, a mit nyíltan bizonyítanak számos oly esetek, hogy a feljebb viteli hatóságok az alsóbbak intézkedéseit — egyházmegye az egyházét, kerület a megyéét — megváltoztatták vagy megsemmisítették s a végeredményben a felek mindig megnyugodtak, nem békétlenkedtek a mi természetes is, mert egy nagyobb sok tagu hatóság ítélete, mindenkor inkább imponál, jobban megnyugtató, mint 4—5 tagu bíróság ítélete.

Nem fogadható el az indokolás amaz állítása sem, hogy az egyházi közigazgatás körében azzal is van igazolva a közig. bíróság, hogy a közgyűlések, melyek az egyházi közigazgatási hatóságot gyakorolják, az abban részt vevő tagok száma és alakulásának szabályai szerint tagjaikban folyton változók, tehát nem alkalmasok arra, hogy birói functiót gyakoroljanak s állandó maradandó jogi felfogást alapítsanak meg.“

Igaz, hogy a közgyűlés tagjai időnként változnak, de a változás nem minden esetben hátrányos, sőt sokszor, többször előnyös változás, mely új életelevenséget, újabb tett erőképeséget nagyobb üdeséget kölesönöz a testületnek, de lennének bármily természetű egyes változások, az egész testületnek általános intelligentiája jogi képessége visszafele nem változhatik, az alakok változnak csak, de a ténykedésre való alkalmasság egy oly testületnél mindig megmarad, az állandó és maradandó jogi felfogás pedig csak egy lehet t. i. *a teljes igazság diadabra juttatásra*, minden többi felfogás változhatik az idők folyamán, de bármint változik mindig ama legfőbb elv



szolgálatára kell irányulni minden változásnak, hogy t. i. az igazság jusson diadalra.

Nem fogadható el az indokolás azon utolsó döntő érve sem, hogy „a közigazgatási bíróság intézménye mellett szól a történeti fejlődés.“ Igaz, hogy a consistóriumok ítéltek eddig — de az indokolás szerint is csak — az ugy nevezett peres ügyekben,“ nagyon helyesen, ítéljenek ezután is, de nem a közigazgatási, hanem csak az „ugy nevezett peres ügyekben.“ Hogy pedig Pap Gábor püspök ur és társai indítványukban arra a nagy dologra hivatkoznak, mint előbb és mindenkor elismertünk, hogy a consistóriumok ítéltek a peres ügyekben: ez igen is igazság, de nem „történeti fejlődés.“

Igy főbb vonásokban jellemezve a javaslat közigazg. bizottságról szóló VI. részét, s megezáfolva annak indokolását, azt az érmelléki egyházmegye elvetendőnek kimondja, az egyházmegyei közgyűlések kétségtelenül üdvös tekintélyét s annak jogait minden áron fentartandónak kijelenti s a közigazgatási ügyek ellátása tekintetében az eddigi czélszerűnek bizonyult gyűléskezési rendszerhez ragaszkodik, mert azt minden értelemben kielégítőnek tartja s az új intézmény behozatalát semmi indokból sem látja szükségesnek, mindezek folytán annak elvetését ismételten s újból hangsúlyozza.

## II.

*Az egyház községek szavazati jogának népesség arányszerinti kiterjesztése*

A törvényjavaslat I. fejezete 28. §. 11. pontja így hangzik:

A presbyterium teendői: „szavaz a felsőbb egyházi képviseleti testület mind azon tagjaira és tisztviselőire, kiknek választása az egyház községek jogai közé tartozik.

Ezeknél a szavazatoknál minden anyaegyháznak 2000 lélek számig annyi szavazata van, amennyi rendes lelkesi állást tart fenn. — Azoknak az anya egyházaknak, melyekben a lélekszám 2000-nél több minden további 2000 lélek után egy-egy szavazat számíttatik. — Ezen kívül a mely egyház nem teljes gymnasiumot tart fenn, szavazatának száma 1 (egyel) s amely főgymnasiumot tart



fenn, szavazatának száma 2 (ketővel) növeltetik. Egy egyháznak szavazata azonban 12-nél többet nem számíthat.

A zsinati törvényjavaslat e pontját, úgy a mint törvénybe iktattatni szándékoltatik, nem fogadhatja el egyházmegyénk, mert az a presbyteri egyház alkotmány elvével merőben ellenkezik. A szavati jogok gyakorlására véve az anyaegyházak között különbség nem tétetett hajdan, sőt több egyházkerületben mai napig sincsen; egyházkerületünkben azonban azon méltányos jog gyakorlat fejlődött ki, hogy az egyes egyházaknak a lelkészek számához viszonyítva adatott szavazati jog.

Az egyház alkotmányával megegyező az igazság és méltányosság elvének megfelelő ezen törvényes gyakorlatot most egy új törvénnyel cserélni fel, mely a szavazati jog gyakorlásánál a népességi viszonyt tekinti irányadóul: valóban veszélyes s a mult történeti hagyományával ellenkező ujításnak mondható, mely az egyházak közötti kívánatos egyetértés helyett a féltékenység és irigység érzetét fogja felkölteni s valószínűleg szakadásra vezethet; mert hiszen ha az egyházi törvényhozás azon sikamlós lejtőre lép, hogy a szavazati jogot — bár némi megszorítással is — az egyházak népességi arányához szabja: ki tudja hogy ez eljárás szerint később nem fosztja-e meg majd az egy, két három stb. száz lélekből álló kis egyházakat szavazataiktól, több ily csekély népességű egyházaknak juttatván együttesen gyakorolható egyetlen szavazat jogot.

A törvényjavaslatot készítő bizottság indokolása teljességgel nem győzhet meg benünket a felállított elvi kérdés jogos és méltányos voltáról, mert azon állítás, hogy *„a nagy egyházak nagyobb mértékben járulnak az egyházi terhekhez“* csak látszólag bir nyomatékkal előttünk, voltaképpen pedig alaptalan feltevés, mert eltekintve azon senki által kétségbe nem vonható — tényből, hogy a kisdud egyházak önfentartási terhe sokkal nagyobb mérvben nehezedik az egyes egyháztagnok vállaira, mint a népesebb egyházakban: az egyetemes egyházi terhek lélek szám szerint vetttévén ki az egyes egyházakra, mindenik egyházra egyenlő sullyal nehezedik az egyetemes egyház fenntartási költségének terhe. Mert kérdjük, hiheti-e komolyan valaki, hogy azon néhány száz lelket számláló kisdud egyházak, melyekben az önálló egyház és iskola



az egyház tagjainak legnagyobb megterhelésével tart-  
ható fel csupán: könnyebben teljesíthetnék az egyetemes  
egyház fentartása céljából reájok lélek szám szerint ki-  
vetett terheket, mint a nagy alapokkal bíró népes egy-  
házak ugyan oly arányszerint viselt hasonnemű kötele-  
zettségeiket?

Annyit azonban megengedhetőnek vélünk, hogy a  
mely nagy egyházak középiskolát tartanak fenn s ott a  
vallás tanítást oly lelkész jellegű tanárral végeztetik, ki-  
nek egyedüli hivatása az ifjúság vallásos oktatása s aki  
tehát úgy tekinthető mint lelkipásztor, az egyház vete-  
ményes keretjében az iskolában munkálva mindazt, a mit  
a lelkész a felnőtt gyülekezeti tagok között az Isten igé-  
jének hirdetése által végez: *az ily vallástanári állomás után  
egy szavazati jogot nyerjenek.*

A népes egyházak szavazati jogának kiterjesztéséről  
szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával önként fel-  
merül előttünk némely fontos egyházi kérdés, melynek  
megoldása — egyházunk jövője érdekében — kívánatos;  
ugyanis.

Régóta sűrgeti Egyházkerületünk a népesebb egyház-  
községekben — a hol t. i. a lelkek száma az 5 ezret el-  
éri, vagy esetleg meghaladja: — *állandó káplánságok szer-  
vezését.* Ezen hatósági intézkedés megtételénél nem csupán  
a helynélküli segéd lelkészek (helyzete) érdeke vezérelte az  
egyházkerületi közgyűlést, mint inkább azon magassabb  
egyházi érdek, hogy t. i. nagy népességű egyházainkban  
egyetlen lelkész bármily buzgóságot fejtene is ki hivatali  
tiszte teljesítésében, még sem felelhet meg minden tekin-  
tetben hivatásának, phisikai lehetetlenség lévén nagy egy-  
házközségekben az egyházi igazgatás ezerféle teendői mel-  
lett a tulajdonképeni lelkipásztori teendők sikeres végzése.

Ehez járul még, hogy a zsinati törvények a lelké-  
szek kötetmei közé sorozzák a konfirmálandók oktatását;  
ennek teljesítését ismét lehetetlenségnek mondják a népes  
egyházak lelkipásztorai nagymérvű elfoglaltságukra hivat-  
kozva.

A nagy népességű egyházakban gyakran fordulnak  
elő esetek, a midőn a város központjától kissé távol eső  
kertekben város-részek alakulnak; e mellett a várostól 1—2  
mértföldre eső pusztán illetve tanyákon számos családok  
találnak állandó lakozást, kiknek az egyházi szolgálat



igénybe vétele végett hosszú és fáradalmas utat kell megtenni, vagy pedig folyvást nélkülözniök kell a templomba járást s a sacramentumokkal való élést.

A gyermekek iskoláztatásáról már ily helyeken is gondoskodott némely város területén az egyházi és polgári hatóság esetleg egyes földbirtokos áldozatkészsége, de azt még fájdalom nem igen tapasztaltuk, hogy az ily népességű egyházakban akár a konfirmandumok oktatását akár a távolabbi város részek-, puszták-, vagy tanyákon lakó számos családok lelki pásztori gondozását illetőleg tétetett volna megnyugvást keltő intézkedés tanító, vagy ambulans lelkészségek felállítása által.

Ime a fentiekben rá mutattunk az elhagyatott munka térre, a hol a nagy népességű egyházak erejüket — kiválóság egyházi magasztos szempontból — kifejthetnék s több II-od vagy III-ad rendű javadalmazással ellátott önálló lelkészi állomások felállítása által — az egyházi élet fejlesztése, a vallásosság terjesztése mellett — a legtermészetesebben juthatnának több-több szavazati joghoz a mihez a zsinati törvényjavaslat alkotmány ellenes uton akarja őket juttatni.

Mivel már egyházmegyénk az egyházkerület által az 5 ezer lelket számláló s azt felülmuló egyházakban szervezni czélzott *állandó káplánságot* az egyházi szolgálat sikeres teljesítése szempontjából nem tartja kielégítőnek következő javaslatát terjeszti elő:

*Minden oly egyház, melyben a lelkek száma az 5 ezret eléri vagy meghaladja jogosítva van a meglevő lelkészi állomás mellé új lelkészi állomást szervezni; a mely egyházakban pedig a lelkek száma a 10 ezret eléri: köteles az egyház két lelkészi állomást felállítani s így feljebb minden 5 ezer lélek után egyet-egyet.*

### III.

#### *A Conventi képviselők választása.*

A milyen bőkezűnek látszik a Conventi bizottság a szavazati jog osztogatásban a nagyobb egyházakkal szemben: éppen olyan szűk markulag jár el akkor, midőn a Conventi képviselők választását a presbyteriumok helyett az egyházkerületi közgyűlésre kívánja ruházni: tehát míg amott szavazatot ad a nagyobb egyházaknak, melyel eddig nem bírtak, — addig itt olyan jogtól szándékozik meg-



fosztani az egyházak presbiteriumait, mely azoknak eddigelé kizárólagos joguk volt, mely magában a magyarországi ref. egyház alkotmányában gyökeredzik t. i. egy-egyházi felettes hatóságaiknak választási jogától.

Egyházi kormányzatunknak alapelve a zsinat presbyteri rendszer. Ezt öröklöttük atyáinktól. Ez nyert kifejezést azon országos törvényeinkben melyek egyházunk életét s ebben vallásunk szabad gyakorlását biztosítják. Ennek megőrzését s az utánunk következő nemzedékre teljes épségben áthagyását ösmerjük mi elengedhetetlen kötelességünknek. Mert ez oly alap elv, oly rendszer, melynél meggyőződésünk szerint senki jobbat nem vethet. És pedig nem csak azért mert egyedül ez gyökeredzik az evangéliumban, nem is azért mert ezt öröklöttük atyáinktól, hanem azért, mert ez a mult idők kemény viharában a legerősebb tűz próbákat sikerrel kiállotta s megvagyunk győződve, hogy kifogja állani a jövőben is, és nem engedi szeretett egyházunkat, annak féltve őrzött önkormányzatát megsemmisülni.

A zsinat presbyteri rendszer már elengedhetetlenül megköveteli hogy minden egyházi felsőbb hatóság a presbiteriumoktól nyerje meg választatását. Így állottak elő a multban s így a ma is az egyházmegyék egyházkerületek s maga a zsinat is. És ha már ezek közé egy újabb főhatóságot — minő a Convent — látott szükségesnek az új kor állítani, természetes, hogy ezt csak az eddigi alapon teheti helyesen, s vagy el kell vetni teljesen a régi alapot, s újat építeni a kipróbált s jónak bizonyult alap helyett, és akkor építheti ez új alapra az óhajtott Conventet. Vagy ha ezt ő sem akarja, mert elősmeri a régi alapnak jóságát s tudja, hogy annál jobbat ő sem vethet, akkor ne építsen kívül ez alapon, mert levegőbe épít s bizonyára rosszabbul jár annál is ki fővényre épít, — pedig tudjuk annak épülete sem lehet se biztos se állandó.

Azonban ezt mondja erre a Conventi bizottság, hogy ezen építkezi rendszerének megvan már a multban analogiája. Hiszen az egyházkerületi közgyűlések egyházmegyei képviselőit is nem a presbiteriumok, hanem az egyházmegyei közgyűlés választja. Miért ne választhatná tehát az egyházkerületi közgyűlés a Convent tagjait.

Tudjuk hogy ez az analogia csakugyan meg van s némely egyházmegyékben az egyházkerületi közgyűlésre



küldött képviselőket nem az egyes presbyteriumok hanem maga az egyházmegyei közgyűlés választja.

De erre meg kell jegyeznünk, hogy e gyakorlat nem általános és nem jogos.

Éppen azért, hogy még az analogia se legyen meg szükségesnek látja egyházmegyei közgyűlésünk hogy ez abusus is törvény által megszüntetessék, s úgy az egyházmegyék egyházkerületi képviselőinek, mint a conventi tagoknak választása világos törvénnyel a presbyteriumok jogkörébe helyeztessék.

Szükségesnek látja egyházmegyei közgyűlésünk végül azt is, hogy az ugynevezett egyházközségi tanács mint a presbyterium feletti hatóság megszüntetessék. Mert annak egy az egyházközség bárminemű megkárosodásáért vagyónával egyetemlegesen felelős presbyterium mellett s épen felette különben is semmi értelme sincs. S csak az egyházak belső nyugalmanak megzavarására, egységének szétbontására vezet, mint ezt a szomorú tapasztalat már eddigelé is több helyen bebizonyította.

#### IV.

##### *Lelkész választás.*

Örömmel látja egyházmegyei közgyűlésünk a conventi törvényjavaslat lelkészválasztást tárgyazó részéből, hogy magok az intéző körök is átlátták a fenálló lelkész választási törvénynek tarthatatlan voltát, s igyekeztek annak hibáit javítani. — Sőt e törvényjavaslat egy egészen új eljárást szándékozik behozni a lelkész választási törvénybe, — melynek rendeltetése láthatólag nem más minthogy megadja e törvénynek az eddig nélkülözött szabadelvűségnek legalább a látszatát — nevezetesen a meghívást. — Meg kell vallanunk, hogy a törvényjavaslat ezen részéből a látszat nem is hiányzik, de annál inkább hiányzik az alkalmazhatóság, a gyakorlatbani kivihetőség.

Ugyanis a meghívásnak e törvényjavaslat szerint gyakorlati alkalmazása az lenne, hogy az esperes a lelkész választásra elkészült egyházban „egy lelkészi s egy világi tanácsbíróval megjelenvén, ott először a presbyteriumhoz kérdést intéz, ki vagy kik azok, akit vagy akiket a választók pályázat nélkül meghívni vagy azok közül választani óhajtanak?“ (199. §.) A presbyterium tag-



jai megnevezvén azt, vagy azokat kiket a gyülekezet meghívni, vagy megválasztani óhajt: az esperes ur és társai azonnal megvizsgálják, valjon a gyülekezet jelöltje vagy jelöltjei bírnak-e a választó egyház osztályzatának megfelelő minősítvénnyel stb. (200 §.) Ha egy kellőleg minősített s hivatalból ki nem zárandó jelöltben, mint egyenesen meghivandónak a jelenlevő választók megegyeznek, azt az esperes megválasztottnak jelenti ki“ (202 §.) De itt önként merül fel azon kérdés hogy vajon a presbyterium tudhatja-e a gyülekezet óhajtását annak megkérdezése nélkül? Hogy tehát a presbiterium az esperes hozzá intézett kérdésére megfelelően már előzőleg megkellene azt kérdezni vagyis egy előleges választást kellene tartania. Továbbá honnét s miből tartja meg a vizsgálatot azonnal az esperes az ő társaival a jelölt vagy jelöltek felett a 200. §. értelmében? Hiszen még ekkor a jelöltnek vagy jelölteknek lehet tudomásuk sines jelöltségükről, de bizonyára nincs módjuk, hogy bizonyítványukat ekkorra már az esperes kezéhez juttassák, pedig azok nélkül — kivált egy a küldöttség előtt ösmeretlen egyént tekintve — a megvizsgálása teljes lehetetlen. A törvényjavaslat ezen része tehát nézetünk szerint kivihetetlen s csak a választási törvény complicaltabbá tételére vezet.

Ha már ezek szerint nem helyeselheti egyházmegyei közgyűlésünk a törvényjavaslatnak ezen tetszős ujitást magában foglaló részét, még kevésbbé járulhat helyeslésével a többi részéhez, melyekben a régi választási eljárás van befoglalva habár némileg javított kiadásban.

Egyházmegyei közgyűlésünk ugy van meggyőződve, hogy a lelkész választási törvény csak akkor felelhet meg a mai kor igényeinek, ha abban a legszélesebb alapra fektetett szabad választás talál kifejezést.

Annálfogva szükségesnek látja egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a jelenben érvényben levő lelkész választási törvény teljesen töröltessék el, s alkottassék e helyett egy egészen új lelkész választási törvény, mely megadja a gyülekezeteknek a teljesen szabad választási jogot, — törölje az egyházaknak a lelkészválasztásra vonatkozó osztályzását, ugyszintén a lelkészi qualificatiót, s a lelkészek választhatóságát az első és második lelkészi vizsga sikeres letevésén kívül, 2 vagy 3 évi gyakorlattól tegye egyedül függővé.



V.

*Egyházi adó.*

Egyházmegyei közgyűlésünk a convent törvényjavaslata egyházi adóról szóló szakaszának részletes tárgyalásába nem bocsátkozik s a felett véleményt sem nyilvánít. Hanem annál szükségesebbnek látja, hogy óhajításának a következő általános elvekben kifejezést adjon :

1-ször. Az összeülendő zsinat kövessen el a törvény korlátai között minden lehető, hogy az 1848-ik évi XX-ik törvényezikk, mely mind ez ideig nem szűnt meg országos törvényünk lenni — elvalahára életbe léptetessék.

2-or. Ha pedig ez még most se volna kivihető legalább oly mérvű államsegélyt eszközöljön ki egyházunk részére, hogy annak segélyével egyházi és iskolai szükségletök legszegényebb egyházainknak is fedezhető, — s a lelkészi fizetés a legkisebb és legszegényebb egyházban is 600 frtra felemelhető legyen.

3-szor. A párbér fentartása mellett osztályszerint arányosított adózás hozattassék be egyházainkba.

46. Esperes ur előterjeszti, hogy miután az egyházkerületi közgyűlés September 24-én kezdetét veendi az egyházmegyei zsinati képviselők megválasztásáról intézkedés már szükségessé vált. Kéri tehát a közgyűlést miszerint utasítsa az egyházakat, hogy egyházmegyei zsinati képviselőket választó szavazat leveleiket a lehető rövid idő alatt az esperesi hivatalhoz adják be.

Esperes ur felhívására utasítja határozatilag közgyűlésünk az egyes egyházakat, hogy egyházmegyei zsinati képviselőket — és pedig 1 egyházi rendes, egy világi rendes, s 1 egyházi pót, egy világi pót tagot — választó szavazat leveleiket September 8-ik napjáig az esperesi hivatalhoz birság terhe alatt adják be.

A beérkezendő szavazatok felbontásával Szőke János esperes, Konrád László egyh. m. v. t. Vég József ér-semjéni s Bányai László bagaméri lelkészeket bizza meg.

47. Ezzel kapcsolatosan előterjeszti esperes ur a zsinati költségekről előintézkedés szükségességét.



Erre nézve többek hozzászólása után közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy a leendő zsinat költségeinek fedezésére használtassék fel először a legközelebb tartott zsinatról fennmaradt s egyházkerületünk birtokában levő pénz összeg, ha ez elegendő nem lenne a többi szükséglet 200 frtig az egyházmegye házi pénztárából fedeztessék, s csak azon összeg vettessék ki a hivekre a mely még így is fedezetlen maradna.

**48.** Olvastatott Ölyüs Lajos szent-miklósi lakos ev. ref. tanítónak a leendő lelkész nevében is beadott kérvénye, melyben a szőlő elpusztítása miatt be nem szolgáltatható bor fizetésnek literenkénti árát — hivatkozva a tavaszi e. m. közgyűlésnek azon intézkedésére, mely a Canonica visitatiót az ügy rendes megoldásával bizta meg s a nt. esperes ur ez alkalommal megjelenésekor teljes számban jelenvolt presbyterium azon határozatára, mely ez ügynek megoldását az e. m. közgyűlés intézkedésének hagyta fenn megállapíttatni kéri.

v. A szőlőknek philoxera által történt elpusztítása miatt a közelben kilátás nem lehetvén arra, hogy az egyháztagek az egyházi hivatalnokok javára biztosított borfizetést természetben beszolgáltatassák, más oldalról az egyházi hivatalnokok és bérfizetők közt felmerülhető surlódások kikerülése szempontjából és az e. m. közgyűlés e kérdést megoldandónak tartja folyamodó kérelmét úgy alkalmoszerű mint méltányossági szempontból magáévá teszi s szentmiklóson az egyházi hivatalnokok javadalmazására az egyháztagek által fizetni szokott bor árát literenként 6 krban állapítja meg, feljogosítván az egyházi hivatalnokokat e czimeni fizetésöknek ily árbani követelésére s kötelezván a fizetni tartozó egyháztagekat ily váltsági ár fizetésének teljesítésére.

E határozat megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni rendeltetik.

**49.** Elnöklő esperes ur bemutatja a f. évi ápril. 28-iki egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyvi 9. száma alatt részletesen körül irt — kiskerekü tanítói fizetés leveleket, a



határozat szerint e fizetés leveleket végmege erősítés végett egyházkerületi gyűlésre kellett volna felterjeszteni, de esperes ur által felbélyegezés végett illető egyháztanácshoz vissza küldetvén onnan későn küldettek vissza s így a múlt e. k. gyűlésről elmarat a felterjesztés.

a szabályszerűen felbélyegzett fizetés levelek megerősítés végett egyházkerületi gyűlésre felterjeszteni rendeltetnek.

**50.** A bályoki ev. ref. egyháznak, iskola és tanítólak építése és javítására vonatkozó jelentése felolvastatik.

v. Az iskola építésre vonatkozó jelentésből az tűnik ki, mikép a nagyobb összeget igénylő építés és javítás sem adomány, sem kivetés útján befolyandónak vett összegből nem eszközölhető és így kölcsönre van szükség; a betérjesztett kérvény pedig a kölcsön megnyerhetésére alkalmasan felszerelve nincs; azért a kérvénynek ezuttali felterjesztése nem eszközölhető.

Mint hogy pedig a kölcsönszerzéshez szükséges adatok megszerzése és betérjesztése eredménytelenül lett a nevezett egyház előljárásgának — az adatok minősége megjelölésével — többrendű esperesi átirattal meghagyva; kénytelenítettnek érzi magát az e. m. közgyűlés úgy a kölcsönszerzés adatai beszerzése, mint a bekövetkezendő építkezés feletti felügyelésre megbízottat állítani.

A kölcsön ügy szabályszerű adatainak összeállítására és betérjesztése, úgy az építkezés feletti rendelkezés és felügyeletre tiszt Molnár Mihály f.-ábrányi lelkész urat kérte fel, ki a megbízást elfogadta.

**51.** Olvastatott az új-létai egyház előljárárság kérvénye, melyben elő van adva, hogy részint vallásos buzgóságtól ösztönözött, részint égető szükségétől kényszerítve, egyháztanács és egyházközségi közgyűlési határozattal kimondatott az imaház helyett teljesen új a népesség arányának megfelelő templom építése; mellékletként csatolva van az építkezési terv és téglá anyag, összes fuvarokon kívül 12472 forint 44 krra menő költségvetés továbbá egy szerződés, mely szerint a terv és költségvetés készítője Katona Mihály építész az egész munkálatot



9172 frtért felvállalja, az építkezés még ez évben megkezdésére magát kötelezi. A kérvény előadja, hogy az árlejtést költségkimézés és elővigyázatból mellőzték, mert az árlejtésen sok mellék körülmény játszik közre s az olcsón vállalt munkában nincs köszönet.

A kérvény második részében 6500 frt közalapi tőke segélyt kérnek, melyet évi  $1\frac{1}{2}$  százalék tőketörlesztés kötelezettsége mellett, 32 éven át szándékoznának visszafizetni, nyomatékosan hangsulyozván, hogy e segélyre mulhatlan szükségök van, mert magokat évi egyenes adójuk háromszoros összegéig megadóztatván, több építkezési terhet el nem viselhetnek. A megadóztatás kimondását igazoló jegyzőkönyvi kivonat, egy kivetési napló és hivatalos adó bizonylat csatolásával, ismételten kérik a kérvény mindkét részének pártolását és egyházkerületi gyűlésre, majd a conventre leendő felterjesztését. A kérvény első részében kifejezett nemes törekvést, mely szerint az újlétai egyház templomot építtetni szándékozik dicséretes elősmeréssel fogadja az egyházmegye közgyűlése s buzgó törekvésében az egyházat örömmel gyámolítani kész, de a beterjesztett iratokból a szerződés megkötése elhamarkodottnak, s az eddigi eljárás fogyatkozás teljesnek látszik. Mert egy ily nagyobb mérvű, ezerekre menő építkezésnél nagy körültekintéssel szükséges eljárni, a tervet és költségvetést több szakértő birálata alá kell bocsátani, s már a közvélemény megnyugtatója s a hivatali felelősség szempontjából is mulhatatlanul, vagy nyilvános árlejtés, — vagy meghirdetett zártajánlat folytán kell a munkálatot kiadni, ezt követeli a törvényes rend s ezt igazolja az általános gyakorlat is; ezt az újlétai egyház elmulasztotta, ennélfogva a beterjesztett szerződés érvénytelennek nyilvánittatik s e munkálat kiadása nyilvános árlejtésre utasittatik, az árlejtésen felveendő jegyzőkönyv az okmányokhoz csatoltatni rendeltetik.



Ez alkalomból gyakorlatba kívánja venni egyházmegyei közgyűlés a már sokszor hangoztatott és elvben el is fogadott egyházmegyei hatósági felügyeletet, ellenőrzést a nagyobb jelentőségű építkezéseknél és már e jelen esetben felkéri és megbizsa Fráter Imre e. m. gondnok urat és Marjai Péter nagylétai lelkészt, hogy az egyháztanácssal együtt, az új-létai templomépítési munkát nyilvános árlejtésen vállalatba adják, az árlejtési jegyzőkönyvvel kiegészített okmányokat Szept. 14-ig egyházkerületi gyűlés elé terjeszthetés végett az esperesi hivatalhoz beküldjék s a majdan megkezdendő építkezést havonként felülvizsgálják s azt minden irányban hatóságilag ellenőrizzék.

A kérvény második, 6500 frt kölcsöntőke segélyre vonatkozó részét egyházmegyénk pártolja, a tőkesegegy szükségességét belátja s a segély kieszközlését az egyházkerületi közgyűlésnek melegen ajánlja.

**52.** Olvastatott az „Érmelléki ev. ref. tanító-egylet“ képviselőjében Kecskés János elnök kérvénye — a folyó évi Május 1-ső napján tartott egyleti közgyűlésnek tudomás és helybenhagyás végett ide terjesztett jegyzőkönyve VI. IX. XII. számú határozatára vonatkozólag E szerint, a VI. számú határozatban a „Népiskolai szervezet“ 65. §. utolsó pontjára hivatkozva a gyűlésre menő tanítók részére előfogatot és mérsékelt (1—1 frt) napdíjjat kérnek, kérik továbbá a 75. §. szerinti egyházmegyei tanügyi bizottság életbeléptetését; a IX. szám alatt egy egyleti központi könyvtár felállítása végett 13 pontban megállapított könyvtári alapszabály megerősítését és végre a XII. szám alatt a szegény tanító árvák neveltetése érdekében hozott határozat értelmében egyházkerületi gyűléshez intézett kérvény pártoló felterjesztését.

A beterveztett jegyzőkönyv egész összegében tudomásul vétetvén helybenhagyattatik, a VI. számú határozatra vonatkozó kérelem teljesítettik, e szerint az évi egyetemes gyűlés alkalmával a gyűlésen megjelenő tanítók 1 frt napdíjjat követelhetnek saját egyházaiktól, a köri gyűlésekre csak előfogatot, de napdíjjat



nem tartoznak adni az egyházak. A népiskolai szervezet hivatolt §-a értelmében, a négy iskolai körlátogató lelkész mellé, szintén négy körlátogató tanítót választhat a tanító testület, a választásról szóló jegyzőkönyvet ide beterjeszteni, s a jóváhagyást kikérni, a megerősítést bevárni tartozván. A IX. számú határozatban jelzett tanító egyleti központi könyvtárra vonatkozó alapszabály örömmel erősítették meg, a tanító árvák nevelésére vonatkozó XII. számú határozatban jelzett cél valóztatására irányuló kérvény pedig pártolólág egyházkerületi gyűlésre terjeszteni rendeltetik.

**53.** A kólyi ev. ref. egyház bemutatja az egyház képviselőjében Barna Antal egyházi gondnok által Fodor Lajos kólyi lakossal, a kólyi 289. sztkjkb. 294. helyr. sz. a. felvett ingatlan vétele felett kötött szerződést s kéri a kamatozás végett elhelyezett mintegy 600 frtból 180 frt értékben vásárolt ingatlan vétele jóváhagyását s a főtiszt. egyházkerületre megerősítés végetti felterjesztését.

A vásárlás indoka és szüksége a nmltgu. földművelési miniszterium által az egyháznak adott mintegy 18000 drb. riparia vessző eltelepítése és hasznosítása.

v. A jelentő egyház időszerű törekvése és rendelkezés alatt álló tőkájének hasznosítása iránti törekvése az egyház ingatlan vagyonának gyarapítása örvendetes tudomásul vétetvén, a bejelentett vásárlás jóváhagyatik s a vétel megerősítése végett a kötött szerződés a főtiszteltetű egyházkerületre felterjeszteni határoztatik.

**54.** Rendkívüli államsegélyért folyamodnak: Csécsi Nagy Imre, Csuka Ferencz, k. Szabó József lelkészek. Vida Ferencz, Szathmári János, Pálfi Miklós Sárközi Gábor, Seres János, Szebeni József, Lipcsei Ignác, Bedő József, Juhász János tanítók.

Csekély fizetésük s szegénységükre való tekintetből segélyeztetni ajánltatnak.

**55.** Reform. segély-egyleti segélyért folyamodnak a bályoki, szent-jobbi, alsó-ábrányi, monos-petrii, s kereszturi egyházak.

Mint igen kicsiny, szegény más felekezet és nemzetiség között levő egyházak a kért segélyre melegen ajánltatnak.



Közalap segélyért folyamodnak:

**56.** A M.-Petri egyház. Az egyházmegyei közgyűlés teljes tudomással birván a m.-petrii egyház kérvényében foglalt kérés céljának fenállásáról és szükséges voltáról, e más felekezet és nemzetiség közt levő, missiót teljesítő, igen szegény, de igyekező kis egyházat, igen régi templomának végleges rendbehozása tekintetéből 100 frt segélyre ajánlja.

**57.** A G.-Petrii egyház. Az egyházmegyei közgyűlés teljes tudomással birván arról, hogy a g.-petrii egyház templomának s tornyának építésével oly adóságba merült melyből — tekintve a hivek szegénységét mit az egymásután szenvedett nagymérvű csapások csak fokoztak — ön erejére hagyatva ki nem menekülhet; e folyton előre törekvő kis egyházat adósága törlesztése tekintetéből 200 frt segélyre ajánlja.

**58.** Az alsó-ábrányi egyház. Egyházmegyei közgyűlésünk teljes tudomással birván az alsó-ábrányi egyház kérésének szükségességéről s a gyülekezet teljes szegénységéről, e legkisebb, más felekezet s nemzetiség között levő missiót teljesítő egyházunkat tornya s temploma rendbehozása tekintetéből 150 frt segélyre ajánlja.

**59.** A felső-ábrányi egyház. E szegény, más felekezet s nemzetiség közt levő, jóra való kis egyházat, mely még soha segélyt nem kért s így abban nem is részesült, most midőn elodázhatlan szükség által kényszerítve iskolája tetejének javítása s zsindelezése végett segélyért folyamodik: egyházmegyei közgyűlésünk 100 frt segélyre melegen ajánlja.

**60.** Az ér taresai egyház. Egyházmegyei közgyűlésünk teljes tudomással birván az ér-taresai egyház kérésének szükségességéről, s a hiveket, ért nagymérvű csapásokról melyek még nagyobb fokra emelték a közszegénységet ez eddig csaknem teljesen önerejéből előhaladó kis egyházat tanítói lakának újból építése végett 200 frt segélyre ajánlja.

**61.** Az uj-létai egyház. E nem régen alakult, buzgó de még szegény illő templom és torony nélkül levő egyház, melynek hivei jelenben még szántóföldek s telkeik megváltási árával vannak megterhelve, a már elkerülhetlenné lett templom és torony építése tekintetéből 4000



frt tőke segélyre ajánltatik egyházmegyei közgyűlésünk által.

**62.** A bályoki egyház. Egyházmegyei közgyűlésünk teljes tudomással birván a bályoki egyház kérésének szükségességéről s hiveinek szegénységéről: iskolájának s tanítói lakának ujonnan építése tekintetéből 150 frt segélyre ajánlja.

**63.** A poklosteleki egyház. E szegény kis egyházat, melynek különben is szegény hivei a philoxera pusztítása által még szegényebbekké lettek, a folyó évben saját erejéből nagy költséggel eszközölt templom javítás alkalmából fennmaradt adóságának törlesztése végett 200 frt segélyre ajánlja egyházmegyei közgyűlésünk.

**64.** Csuka Ferencz a.-kereszturi lelkész. A legesekélyebb fizetésű egyházban levő, valódi misiót teljesítő, vagyontalan, jeles kezdő, családos és ez évben neje betegsége által súlyosan meglátogatott ezen lelkész 150 frt segélyre első helyen ajánltatik.

**65.** Fazekas Mihály g.-petrii lelkész. E 71 éves, évek óta teljesen megvakult, segédet tartó vagyontalan lelkész 150 frt segélyre ajánltatik.

**66.** Csécsi Nagy Imre Adonyi lelkész. E 74 éves vagyontalan, kicsiny fizetésű egyházban buzgón működő, számos szerencsétlen unokákat tartó lelkész 150 frt segélyre ajánltatik.

**67.** Molnár Mihály felső-ábrányi lelkész. E más felekezet és nemzetiség közt levő kis egyházban missiót teljesítő igen buzgó lelkész 100 frt segélyre ajánltatik.

**68.** Kalas István ér-tarcsai lelkész. E más felekezet és nemzetiség közt csekély fizetésért buzgón szolgáló, családja betegsége folytán adósságba jutott kezdő lelkész 100 frt segélyre ajánltatik.

**69.** Lénárt Péter uj-létai lelkész. A nem rég alakult uj-létai egyházban levő ezen vagyontalan csekély fizetésű igen nagy családú, s e miatt nehéz körülmények közt élő lelkész 100 frt segélyre ajánltatik.

**70.** K. Szabó József alsó-ábrányi lelkész. E más felekezet s nemzetiség közt levő legkissebb egyházunkban missiót teljesítő végtelen csekély fizetésű vagyontalan lelkész 100 frt segélyre ajánltatik.

**71.** Sipos János tóti lelkész. Mint vagyontalan kevés fizetésért szolgáló családapa 100 frt segélyre ajánltatik.



72. sz. Szathmári János m.-petrii előkönyörgő. E kisdéd leány egyházban más felekezet és nemzetiség közt dicséretesen működő előkönyörgő tekintve fizetésének a megélhetésre elégtelenségét és vagyontalanságát 80 frt segélyre ajánltatik.

73. sz. Egeressy Imre kólyi lelkész. A philoxera által tönkre tett Kólyi egyház lelkésze, mint csekély fizetésű, családos, adóssággal terhelt lelkész 50 frt segélyre ajánltatik.

### Birósági ülés jegyzőkönyve.

*Székelyhídon, 1891. Augusztus 20-án.*

74. Esperes ur jelenti, hogy a folyó évi Ápril 28-án tartott birósági ülés — azon napon tartott egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyve 31 száma alatt olvasható — végzésébe kimondotta, hogy Sándor Gáspár bagaméri fitanító ellen a megújított panasz alapján újabb vizsgálat rendeltessék, rendkívüli törvényszéki ülés hívassék a vizsgálat után, és az ügy még a tavaszi egyházkerületi gyűlésre felterjesztessék. Ezen határozat részint az idő rövidsége, részint a vizsgálatra kiküldött tanácsbírók betegség általi akadályoztatása miatt nem lett végre hajtva, hanem úgy a canonica visitatio, mint a későbbben meg-ejtett tanácsbírói vizsgálat oda nyilatkozott, hogy panaszlott tanító — mint a ki az egy próba év után sem mutatott semmi javulást s a kötelességének folytonos hanyagolásával a nemzedéket már már elbutítja és meg-rontja — Bagamérből végkép elmozdítandó.

Ezen esperesi jelentés után Fráter Imre e. m. gond-gond s birósági társelnök ur tudatja, hogy Sándor Gás-pár tanító a bagaméri egyháztanácshoz intézett levelében állásáról lemond, oly feltétellel, hogy 1892-ik évi Ápril 24-ig hivatalában maradjon, erre az időre is felhatal-mazván az egyháztanácsot, mellette az ő tanítói fizetésé-ből alkalmas segéd tartására, s a mondott idő után állá-sának végleges betöltésére.

A bagaméri egyház lelkipásztora s a jelen-volt egyháztanácsosok — presbyterek — a le-mondást feltételeivel elfogadni hajlandóknak nyilatkozván, kimondatott, hogy további bírói eljárásnak, ítélelhozásnak helye nincs, hanem a



kölcsönös egyezés meg erősítettnek kimondatik, az egyháztanács utasittatik, hogy mielőbb alkalmas segédtanítóról gondoskodják, — önként értetvén, hogy annak ellátása, fizetési kötelezettsége Sándor Gáspár tanítót terheli, mit ha teljesíteni — bármi okból — vonakodnék, egyháztanács felhatalmaztatik, hogy fizetéséből a kellő részletet visszatartván, a segéd iránti kötelezettséget abból minden tartózkodás nélkül fedezze, s annak idejében, az az 1892. év tavaszán — minden további kérdés nélkül a fitanító állásra pályázatot hirdessen, s azt 1892. év Ápril 24-re betöltse. Miről nevezett egyháztanács az egyezés — illetve lemondó — levél kiadásával jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni rendeltetik.

A 32-től 48-ig s 54-től 74-ig levő számokat jegyzette Thamássy Lajos e. főjegyző, a 48, 50 s 53. számokat jegyzette Váradi Soma v. jegyző, a 49, 51, 52 és 74. számokat jegyzette Marjai Péter e. jegyző.

Kiadta:

**Thamássy Lajos,**  
e. főjegyző.

### **I. Minden egyházat illető végzések.**

32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47.

### **II. Egyes egyházakat illető végzések.**

Székelyhidi 39.

H.-K.-Szentmiklósi 48.

K.-Kerekii 49.

Bályoki 50, 55, 62.

Uj-Létai 51, 61.

G.-Petrii 57.

Ér-Tartsai 60.

Kólyi 53.

Szent-Jobbi 55.

A.-Ábrányi 55, 58.

M.-Pétri 55, 56.

A.-Kereszturi 55.

F.-Ábrányi 59.

Poklosteleki 63.

Bagaméri 74.



### III. Egyeseket illető végzések.

Takács József 33, 38.	Érm. ref. tanító-egylet 52.
Cs. Nagy Imre 33, 54, 66.	Csuka Ferencz 54, 64.
Thamássy Lajos 34, 45.	K. Szabó József 54, 70.
Vecsey Sándor 34.	Vida Ferencz 54.
Tóth József 43.	Szathmári János 54, 72.
Varga Ida 43.	Palfi Miklós 54.
Szőke János 46.	Sárközi Gábor 54.
Konrád László 46.	Seres János 54.
Végh József 46.	Szebeni József 54.
Bányai László 46.	Lipsei Ignác 54.
Molnár Mihály 67, 50.	Bedő József 54.
Fazekas Mihály 65.	Juhász János 54.
Kalás István 68.	Sándor Gáspár 74.
Lénárt Péter 69.	Fráter Imre 51.
Sipos János 71.	Marjai Péter 51.
Egeressy Imre 73.	

Hitelesített Ér-Mihályfalván.

**Szőke János,**

esperes.

**Konrád László,**

e. v. t. biró.





